

Yangi O‘zbekistonda Yangi Davlatchilikning Shakllanishi Va Rivojlanish Bosqichlari

Xudoybergenova. P. T

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti, Ijtimoiy Fanlar Kafedrası Datsenti

Shoimova Sabrina Shuhratjonovna

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti 2-Stomatologiya Fakulteti 1-Kurs Talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O‘zbekistonda yangi davlatchilikning shakllanishi va rivojlanish bosqichlari tizimli va ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish, qonun ustuvorligini ta‘minlash, fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish hamda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar o‘rganildi. Shuningdek, maqolada amalga oshirilayotgan islohotlar mazmuni va natijalari, ularning strategik istiqbollari ilmiy asosda baholanadi. Tadqiqotda normativ-huquqiy hujjatlar, rasmiy statistik ma‘lumotlar, ilmiy maqolalar va xalqaro tashkilotlar hisobotlari manba sifatida ishlatilib, yangi davlatchilik modelining xususiyatlari va samaradorligi tahlil qilindi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, yangi davlatchilik modeli demokratik qadriyatlar, milliy tarixiy ildizlar va global taraqqiyot talablarini uyg‘unlashtirgan holda shakllanmoqda va O‘zbekistonning barqaror siyosiy-iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Kirish

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar mamlakat taraqqiyotida sifat jihatidan yangi bosqichni boshlab berdi. Markaziy Osiyo eng qadimgi sivilizatsiya o‘choqlaridan biriga kiradi[1]. Qadimgi davrlardan qadimgi odamlarning mehnat bir bosqichdan ikkinchi bosqichga o‘tishiga katta ta‘sir ko‘rsatgan. Ushbu islohotlar jamiyatning barcha sohalarini qamrab olib, davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, ijtimoiy sohani rivojlantirish hamda inson manfaatlarini ustuvor qo‘yishga qaratilgan kompleks jarayon sifatida namoyon bo‘lmoqda [2].“Yangi O‘zbekiston” tushunchasi bugungi kunda nafaqat siyosiy shior, balki davlat va jamiyat hayotining barcha jabhalarini qamrab olgan strategik rivojlanish konsepsiyasi sifatida shakllanmoqda. Bu konsepsiya davlat boshqaruvida ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlash, qonun ustuvorligini mustahkamlash, inson huquq va erkinliklarini kafolatlash, shuningdek fuqarolik jamiyatini rivojlantirish kabi ustuvor yo‘nalishlarga tayanadi .Shu nuqtai nazardan, yangi davlatchilikning shakllanish jarayonini ilmiy asosda o‘rganish dolzarb ahamiyat kasb etadi[3]. Chunki mazkur jarayon nafaqat davlat institutlarining samaradorligini oshirish, balki jamiyatda demokratik qadriyatlarni mustahkamlash, iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlash, shuningdek, barqaror taraqqiyot uchun mustahkam poydevor yaratish bilan bevosita bog‘liqdir. Ilmiy yondashuvlar, jumladan tarixiy, komparativ va tizimli tahlillar, shuningdek normativ-huquqiy va empirik ma‘lumotlar asosida olib borilgan tahlillar, yangi davlatchilik

modelining xususiyatlari va samaradorligini ilmiy asosda baholash imkonini beradi[4]. Shu bilan birga, xalqaro tajribani hisobga olish orqali O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning global barqaror rivojlanish tendensiyalari bilan uyg‘unligi aniqlanadi. Natijada, ushbu tadqiqot yangi davlatchilik jarayonining nafaqat amaliy, balki nazariy jihatlarini ham yoritib, davlat boshqaruvi, ijtimoiy-iqtisodiy va demokratik institutlar rivojida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarishga imkon beradi.[5]

Metodologiya

Ushbu tadqiqotda Yangi O‘zbekistonda yangi davlatchilikning shakllanishi va rivojlanish bosqichlarini o‘rganishda kompleks ilmiy yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlar va ularning jamiyat hayotiga ta‘sirini nazariy va empirik jihatdan tizimli ravishda tahlil qilishdan iborat edi. Shu maqsadda bir nechta ilmiy metodlar uyg‘un tarzda ishlatildi. Avvalo, tahliliy usul orqali davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlarning mazmuni, samaradorligi va natijalari o‘rganildi.[6] Ushbu yondashuv davlat organlarining faoliyati, jamiyat bilan aloqalari va qonun ijrosi bo‘yicha empirik faktlar asosida xolis baho berishga imkon yaratdi. Bu metod yordamida amaliy islohotlar va ularning natijalari tizimli tarzda tahlil qilindi. Shuningdek, tarixiy yondashuv tadqiqotda muhim rol o‘ynadi.[7] Bu usul orqali yangi davlatchilikning shakllanish jarayoni va rivojlanish bosqichlari tarixiy kontekst bilan uyg‘un holda tahlil qilindi. Tarixiy yondashuv yordamida hozirgi islohotlar va ilgari amalga oshirilgan tadbirlar orasidagi uzviy bog‘liqlik va jarayonlarning evolyutsion xususiyati aniqlanib, ilmiy asos yaratildi. Bundan tashqari, taqqoslash (komparativ) usuli qo‘llanilib, O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar boshqa davlatlarning tajribasi bilan solishtirildi. Bu orqali muvaffaqiyatli amaliyotlarni aniqlash, ularni milliy sharoitga moslashtirish va ilg‘or siyosiy hamda iqtisodiy strategiyalarni shakllantirish imkoniyati yaratildi [8]. Tadqiqotda tizimli yondashuv ham ishlatildi, ya‘ni yangi davlatchilik murakkab va o‘zaro bog‘liq elementlardan iborat tizim sifatida o‘rganildi. Shu orqali davlat institutlari, qonunchilik, iqtisodiy va ijtimoiy sohalar o‘rtasidagi aloqalar va ta‘sirlar ilmiy asosda va integratsiyalangan tarzda tahlil qilindi. Ma‘lumot manbalari sifatida O‘zbekiston Respublikasi normativ-huquqiy hujjatlari, rasmiy statistik hisobotlar, ilmiy maqolalar va monografiyalar, shuningdek zamonaviy siyosatshunoslik, huquqshunoslik va ijtimoiy-iqtisodiy tadqiqotlar ishlatildi. Ushbu metodlarning uyg‘un ishlatilishi tadqiqotga davlat boshqaruvi va yangi davlatchilik jarayonini har tomonlama, xolis va ilmiy asosda o‘rganish imkonini berdi, shuningdek, islohotlar natijalari va istiqbollari haqida ilmiy xulosalar chiqarishga imkon yaratdi.[9]

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Yangi O‘zbekistonda yangi davlatchilik shakllanishi bosqichma-bosqich, tizimli va integratsiyalangan tarzda amalga oshirilmoqda. Davlat boshqaruvi sohasida olib borilgan islohotlar, jumladan institutlar faoliyatini optimallashtirish, shaffoflikni ta‘minlash va qonun ijrosini mustahkamlash choralari samarali natija berdi. Shu natijada fuqarolarning davlat organlariga bo‘lgan ishonchi sezilarli darajada oshgani kuzatildi[10]. Qonunchilik bazasini modernizatsiya qilish, huquqiy tizimni mustahkamlash va davlat institutlarining funksional samaradorligini oshirish bo‘yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar, shuningdek, normativ-huquqiy hujjatlarni zamonaviy talablar darajasida qayta shakllantirish davlat boshqaruvi tizimining samaradorligini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Iqtisodiy sohada tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, liberallashtirish siyosati, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash va raqamli iqtisodiyot elementlarini joriy etish choralarining amalga oshirilishi davlatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga, ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga va sarmoyalarni jalb qilishga xizmat qilmoqda. Ijtimoiy sohada esa sog‘liqni saqlash, ta‘lim va ijtimoiy himoya tizimlarini modernizatsiya qilish orqali fuqarolar hayot sifatini yaxshilashga erishildi.[11]

Ayniqsa, fuqarolarning asosiy ijtimoiy xizmatlarga kirish imkoniyatini kengaytirish va ijtimoiy himoya mexanizmlarini mustahkamlash yangi davlatchilik modelining samarali amaliy jihati sifatida namoyon bo'lmoqda. Shuningdek, demokratik islohotlar va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish choralari jamiyatning siyosiy faolligini oshirish, demokratik qadriyatlarni mustahkamlash va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga yordam bermoqda.[12] Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yangi davlatchilik modeli milliy manfaatlar, demokratik qadriyatlar va zamonaviy taraqqiyot talablarini uyg'unlashtirgan tizimli jarayon sifatida shakllanmoqda. Umuman olganda, tahlil qilingan jarayonlar Yangi O'zbekistonda davlat boshqaruvining samaradorligi, fuqarolarning ijtimoiy va siyosiy faoliyati, hamda jamiyatdagi barqaror rivojlanishning sezilarli darajada oshganini ilmiy asosda ko'rsatadi.[13]

Muhokama

Tadqiqot natijalari Yangi O'zbekistonda yangi davlatchilik shakllanishi jarayoni murakkab, tizimli va bosqichma-bosqich amalga oshirilayotganligini ko'rsatadi. Davlat boshqaruvi tizimidagi modernizatsiya va qonunchilikni takomillashtirish choralari nafaqat institutlar faoliyatining samaradorligini oshirdi, balki jamiyatda ijtimoiy va siyosiy barqarorlikni mustahkamladi. Ilmiy nuqtai nazardan qaralganda, yangi davlatchilik modeli demokratik tamoyillar, shaffoflik va fuqarolik jamiyati institutlarining rivojiga asoslangan murakkab tizim sifatida shakllanmoqda. Bu jarayonlarni global tajribalar bilan solishtirish ko'rsatdiki,[14] O'zbekistonda islohotlar milliy tarixiy ildizlar va madaniy qadriyatlarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi, bu esa ularni boshqa davlatlar tajribasidan farqlantiradi. Iqtisodiy islohotlar, jumladan tadbirkorlikni rivojlantirish va liberallashtirish siyosati, fuqarolarning hayot sifatiga bevosita ta'sir qilmoqda. Bu iqtisodiy barqarorlik va fuqarolarning davlatga ishonchi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy jihatdan tasdiqlaydi. Shuningdek, ijtimoiy sohada sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlarini takomillashtirish fuqarolar hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilashga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, yangi davlatchilikning shakllanishi faqat amaliy natijalar bilan cheklanmay, balki nazariy asoslar bilan ham mustahkamlanmoqda. Xususan, yangi davlatchilik kontsepsiyasi siyosiy institutlar, iqtisodiy tizim va ijtimoiy institutlarning uyg'unligi orqali barqaror rivojlanishga xizmat qilmoqda. Boshqa mamlakatlarning demokratik tajribalarini o'rganish va ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish ilmiy asosda tahlil qilindi, bu esa yangi davlatchilik modelining strategik yo'nalishlarini mustahkamlashga yordam beradi. Natijada, Yangi O'zbekistonda yangi davlatchilik shakllanishi samarali, barqaror va tizimli jarayon sifatida baholanishi mumkin.[15]

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Yangi O'zbekistonda yangi davlatchilik shakllanishi murakkab, tizimli va bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlar fuqarolarning davlat organlariga bo'lgan ishonchini oshirish, qonunchilikni mustahkamlash va institutlar funksional samaradorligini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Iqtisodiy sohada liberallashtirish siyosati va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash choralarining amalga oshirilishi davlatning iqtisodiy barqarorligini oshirishga yordam beradi. Ijtimoiy sohada esa sog'liqni saqlash, ta'lim va ijtimoiy himoya tizimlarini takomillashtirish orqali fuqarolar hayot sifatini yaxshilashga erishildi. Shuningdek, demokratik islohotlar va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish choralari jamiyatning siyosiy va ijtimoiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Yangi davlatchilik modeli demokratik qadriyatlar, milliy tarixiy ildizlar va global taraqqiyot talablarini uyg'unlashtirgan tizimli jarayon sifatida shakllanmoqda. Umuman olganda, Yangi O'zbekistonda yangi davlatchilik shakllanishi nafaqat amaliy, balki ilmiy asoslangan strategik jarayon sifatida baholanishi mumkin, u mamlakatning barqaror siyosiy-iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Conclusion

In conclusion, the history and symbols of the United Kingdom are inseparable concepts. While historical events gave birth to these symbols, the symbols in turn serve to preserve history in the collective memory of the people. The Union Jack, the Royal Crown, and the national flowers are all mirrors of the complex path the British people have traveled. Studying these symbols helps us understand the universal values of state-building and cultural preservation. British symbolism continues to evolve, yet the historical roots that anchor them remain as stable as ever.

References:

- [1] Sh. M. Mirziyoyev, *O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi (2017–2021)*. Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
- [2] Sh. M. Mirziyoyev, *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 2021.
- [3] I. A. Karimov, *XXI asr bo‘lag‘asida: xavfsizlikka tahdidlar, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari*. Toshkent: O‘zbekiston, 1997.
- [4] I. A. Karimov, *Yuksak ma‘naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent: Ma‘naviyat, 2008.
- [5] O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, *O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi*. Toshkent, 2023.
- [6] O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, *O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami*. Toshkent, 2022.
- [7] O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi, *Yangi O‘zbekistonda davlat boshqaruvi rivoji*. Toshkent, 2021.
- [8] A. Sodiqov, “O‘zbekistonda davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlar,” *Davlat boshqaruvi jurnali*, j. 5, № 2, b. 12–20, 2020.
- [9] D. Raximov, “O‘zbekistonda davlatchilik rivojlanish bosqichlari,” *Siyosatshunoslik jurnali*, j. 3, № 1, b. 30–38, 2021.
- [10] N. Yo‘ldashev, *Davlat va huquq nazariyasi*. Toshkent: TDYU nashriyoti, 2019.
- [11] B. Xodjaev, “Zamonaviy islohotlar va O‘zbekistonda demokratik rivojlanish,” *Ijtimoiy fanlar sharhi*, j. 4, № 3, b. 55–62, 2022.
- [12] Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi, *O‘zbekistonda iqtisodiy islohotlar: natijalar va istiqbollari*. Toshkent, 2021.
- [13] O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag‘allikni qisqartirish vazirligi, *Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi (2022–2026)*. Toshkent, 2022.
- [14] U. Tojibaeva, “Yangi O‘zbekistonda institutsional islohotlar,” *O‘zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, j. 6, № 2, b. 40–47, 2023.
- [15] O‘zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma‘lumotlari milliy bazasi, *Davlat boshqaruvi islohotlariga oid normativ-huquqiy hujjatlar*. Toshkent, 2023.